

Ogrska kriza in vojaštvo.

Naredba vojnega ministrstva, da letos ne bo vojaških odpustnikov, je potisnila v ozadje vse kombinacije o rešitvi ministrske krize na Ogrskem. Vsi časopisi se obširno bavijo z usodno naredbo, "Reichswehr" piše: "Le predčimo si položaj. Avstrija dovoli brambno predlogo, Madjari pa jo vržejo pod klop. Predloga izgubi vsled tega svojo pravno moč v Avstriji, za normalno potrebo rekrutov ni preskrbljeno, in naših vojakov ne morejo odpustiti, ker ne ugaja to Madjarom. In vse tole zradi tega, ker hočejo iz Avstrije izsliti konecije. Kaj briga naše sinove Barabaševa politika? Vedo le, da je njihov čas pri kraju. Marsikateri kmet najnjo potrebuje svojega sina pri delu. Kakor izgleda danes podoba po vseh teh brezobzirnih naskokih na Avstrijo, se ne more za ničesar več jamčiti. Niti za nagodbo, niti za brambni zakon." — Položaj je nejasen kakor je bil pred cesarjevim prihodom v Budimpešto. Ne ve se niti za moža, ki naj prevzame vlado na Ogrskem, niti za njegov program. Gotovo je le, da 1. oktobra ne bo letos vojaških novincev. Navadnemu državljanu ni sicer prav jasna potreba, zato bi morali tretjeletniki ostati v vojašnicah zato, ker ne bo s 1. oktobrom novincev. Namen vojaškega službovanja je vendar, da se vojak v orozju izuri. In to se doseže v treh letih. Mar se bodo sedaj tretjeletnike namesto novincev učili začetnih korakov. Najbrže odločujejo višji oziri o semešni zahtevi, da se število armade v mirnem času ne sme znižati, da ne bodo vojaške postelje prazne ter da se čake namesto na klin obešajo vojakom na glavo.

Politične vesti.

— O notranjem položaju Prvotni parlamentarni program se je popolnoma prevrgel. Prvotno je bilo namreč določeno, da se sklice državni zbor sredi meseca septembra, delegacije oktobra, a deželnih zborov koncem novembra. Sedaj pa se določa, da se zborejo deželni zbori že v septembru, državni zbor se sklice šele v oktobru, a delegacije bodo zborovale šele koncem decembra.

— Podaljšanje vojaške službe. Ogrski listi naznavajo, da se bo vojakom za vsak mesec, ki ga služijo čez 1. oktober, opustila ena orožna vaja, tako da bodo vseh treh orožnih vaj oproščeni, ako bodo morali ostati v službi do božiča. Razun enoletnih prostovoljev tudi deželne brambe ministrska naredba ne zade.

— Sladkorno vprašanje. Izišli sta naredbi finančnega in trgovskega ministrstva, s katerimi se spravlja sladkorno vprašanje v sklad z določbami bruseljske konvencije.

— Srbska kraljeva rodbina se je odpeljala iz Topole v Kragujevac. Povsed ji prireja ljudstvo ovacije. V Topoli je kraljeva hči Helena plesala javno kólo, tudi

prince Jurij in Aleksander sta se plesa udeležila, kar je obudilo še večje navdušenje med narodom.

— Ruski car pride le za pol dneva na Dunaj, potem pa gresta s cesarjem tri dni na lov na Gornje Štajersko.

— Črnogorska princezinja Natalija, soproga princa Mirka, je povila princa.

— Umrli je črnogorski poslanik v Carigradu Bakic.

— Vstaja v Macedoniji. 33 albanskih poglavarov je poslalo sultani adreso, v kateri izjavljajo, ako ne bo zapovedal sultan iti nad bolgarske vataše, bodo sami z grškimi brati to storili. Albanci ne bodo nikoli dopustili, da bi Makedonija padla v bolgarske roke. Grška vlada je izdala spomenico, v kateri pove, da je bilo od leta 1901 do 1903 v Makedoniji umorjenih 621 Grkov, ne pove pa, da je večino teh pomorilo turško vojaštvo.

— Zopet umor konzula. V Beirutu je bil umorjen ameriški podkonzul.

— Popustljiva Kitajska. Kitajska vlada je naznanila Zedinjenim državam in Japonski, da ustrezem njunim zahtevam ter otvari Mukden in Tatingkai za zunanjou trgovino.

Desetletnica Savinske podružnice "Slov. planinskega društva".

Veselo je bilo gledati dopoldne dne 15 avgusta t. l. planince in planinice, ki so od raznih krajev prihajali na slavnost v Logarsko dolino.

Dragi naši bratje Čehi (prof. dr. Chodounsky, načelnik Češke podružnice, njegov brat in njegova hči, dr. Prachensky, dr. Růžička s soprogo) so prispevali čez Savinsko sedlo z Jezerskega, zastopniki osrednjega odbora (dr. Franjo Tominšek, dr. Foerster, A. Mikš s soprogo, Miha Verovšek in drugi) so prikorakali čez Kamniško sedlo, večina pa je prišla skoz Luče in Solčavo. Slavnosti se je udeležil ves odbor Savinske podružnice, Kamniško podružnico sta zastopala nje načelnik notar E. Orožen in tajnik M. Kos, Kranjsko odbornika prof. dr. Josip Tominšek in prof. dr. Herle, Podravsko odbornik dr. Rosina. Lepo steklo je prišlo Celjanov in Savinje: dr. Vrečko, dr. Dečko, dr. Hrašovec, veleindustrije P. Majdič, veletržec Zanier in drugi odlični narodnjaki. Izmed drugih udeležnikov je bilo zlasti veliko učiteljev in učiteljc ter dajaštva. Častno je bil zastopan tudi kmetiški stan.

Slavnostni prostor okoli mogočne lipe pred Logarjevo hišo je bil okrašen z zelenjem in cvetjem ter zastavami, iznad poslopja in lipe pa so plapolale trobojnice. Tudi Ojstrica in njene sosedje so se kazale izletnikom v vsej krasoti, nobena megljica jih ni zakrivala. Bil je krasen dan!

Okoli poldveh se je pričel banket, ki je trajal do šestih. Obed je bil izborn. Z izvrstno vinsko kapljico sta postregla g. Zanier iz Luč in g. Fr. Petek z Ljubnega, fino pivo pa je bilo iz delniške pivovarne v Žalcu. Pri banketu so divno udarjali tamburaši pod spremnim vodstvom abiturienta Serajnika. Bili so to dijaki, večinoma iz Velike Nedelje pri Ormožu.

Načelnik Savinske podružnice g. Kocbek je otvoril vrsto govorov s prisršnim pozdravom v katerem je poudarjal krasoto slovenske domovine. Vendar se do novejših časov nismo zavedali, kaj imamo prelepega. Seveda smo Slovenci imeli prejšnja desetletja ogromno dela s probujanjem naroda na političnem, slovstvenem in narodnogospodarskem polju. Pomanjkovalo pa je takrat tudi narodnih delavcev. Vse to je zakrivilo, da so se brigali le bolj tujci za naše planine. Prišla so tuja planinska društva na naša rodna tla. Prišel pa je tudi Slovencem čas, da se je ustanovalo planinsko društvo. Nato je načelovali govornik vsem udeležnikom, zlasti zastopnikom osrednjega odbora, češkim bratom, zastopnikom Kamniške, Kranjske in Podravske podružnice. Pozdravil je še dajaštvo, zlasti tamburaš ter zaklical vsem udeležnikom iz dna srca: "Dobro došli nam, mili gosti, v Logarski dolini!"

Nato je poročal tajnik gosp. Šijane precej obširno o delovanju podružnice v desetih letih nje obstanka. Ne bomo se spuščali v podrobnosti, ampak omenimo le jedro. Savinska podružnica je postavila šest koč, eno kapelico in eno verando. Daljših novih potov je naredila 7, izmed katerih je sloveča pot skozi Turški žleb veljala nad 2500 K. Starih je popravila 11 in 72 potov deloma popravila in zaznamenovala. Napisnih tabel in kažipotov je postavila 164. V razvedrilo in pouk članov so se prirejali skupni izleti in v zimskem času planinski večerji s predavanji. Podružnica ima krasno strokovno knjižnico. Spisala se je knjiga "Vodnik po Savinskih planinah", ki izide še letos v drugi popolnoma prenovljeni izdaji. Sodelovalo se je pri raznih prošnjah, spomenicah, pri izdajanju špecialnih kart, pisali članki o naših planinah v slovenske, češke in nemške liste itd.

V imenu osrednjega odbora je izpregovoril g. dr. Franjo Tominšek iz Ljubljane. Poudarjal je, da je ne samo zato rad prihitev v Logarsko dolino, ker je rojak Savinske doline, ampak ker ga v resnici veseli takšna slavnost, kakršno nismo Slovenci obhajali še nikdar.

Morebiti kdo poreče, kaj pa je to desetletnica! Petindvajsetletnica kaj pomenja, desetletnica ni nič. Toda to oporekanje bi bilo gotovo neumestno; kajti mi imamo danes slaviti desetletnico bojevanja proti nasprotnikom, proti katerim se moramo braniti z vsemi možnimi sredstvi, in baš Savinska podružnica se mora boriti toliko, kolikor nobena druga podružnica našega društva. Savinska podružnica nam je pokazala pot, po katerem je hoditi Slovenskemu planinskemu društvu. Ona je eminenčno branila naše planine in jih ohranila slovenskemu narodu. Tuja društva so mislila, da je naš planinski svet njih posest, njih last, Savinska podružnica pa se je lotila dela z vso vztajnostjo, ona je hitro pokazala, da smo Slovenci še vedno gospodarji na domačih tleh.

Delovanje Savinske podružnice je bilo vzoren v zgodbi in osobito je gotovo vplivalo na to, da se je ustanovila in Savinskih planin se oklenila dňa Češka podružnica. Savinske planine so zopet naše, in to je torej v prvi vrsti zasluga Savinske podružnice. Govornik je pozdravil v imenu osrednjega odbora vse one činitelje Savinske podružnice, ki so delo vodili in pospeševali, zlasti pa načelnika gosp. Fr. Kocbeka, brez katerega bi ne bili danes na tistem stališču, na katerem smo. — Besedam dr. Tominšeku so vsi navzoči burno pritrjevali.

Dr. Ivan Dečko je nazdravil

Čehom: V svojem delu bi omagali, ako ne bi imeli požrtvovalnih podpirateljev pri svojih bratih Brez vsake pomoči bi morali omagati, toda našli smo bratov, ki nas tukaj podpirajo. In te naše drage brate, ki so nam pomagali pri našem delovanju, naše brate Čehi, ki so najodličnejši slovenski narod v Avstriji, imamo danes med seboj. Naši moči so bile preseabe, da bi se bili mogli lotiti dela upoštevno tudi na Koroškem. A tu so prišli dični naši bratje Čehi in so se lotili dela na koroški strani naših planin s tako vnero, da danes tam o nemški nacionalni turistični ni duha ne sluha. Njih postojanka na Jezerškem stoji trdnko kakor skal sredi morja, ki se ne straši razburkanih valov. Postavili so si pod Grintavcem »Češko kočo«, iz katere čuvajo kras slovenske domovine kakor iz orlovega gnezda. Nemška beseda je tam izginila kakor noč; kamor pride Čeh, beži Nemec. Bog poživi torej naše vrle brate Čehi! — Govoru je sledilo burno odobravanje.

V imenu Čehov, oziroma Češke podružnice je odzdravil njen načelnik g. dr. Chodounsky ter govoril približno tako-le: "Presenečeni smo po laškavem sprejemu in pozdravu. Naše zasluge so le majhne, mi še nismo mogli dovolj storiti, ker obstoji naša podružnica le še malo časa. A voljo imamo dobro in, kakor je g. dr. Tominšek povedal, izpodobido nas je delovanje Savinske podružnice. Začeli smo agitovati, da nas prihaja vedno več s Češkega v te lepe kraje in da se podpira delo bratskega naroda. Koder živijo Slovenci, tja prihajamo najraje, tam smo doma. Odkriti smo prijatelji Slovencev in njih društev, osobito sodne Savinske podružnice. Vi ste narod, ki vedno čuvstvuje z nami, mi pa tudi smatramo slovenski narod za najbližji nam bratski narod. Naj zavladava sporazumljene med vsemi našimi slovenskimi narodi, kakršno je med Čehi in Slovenci, in dobro bode za našo domovino Avstrijo. V vzajemnosti, ki med nami obstoji, je bodočnost slovenskega naroda, pa tudi češkega in naše države." (Burno odobravanje.)

G. dr. Josip Vrečko je govoril: "Današnjo slavnost je imenoval velečenjeni gospod načelnik Savinske podružnice, Fran Kocbek, 10letnico občinka naše podružnice S. P. D. Jaz bi imenoval to slavnost slavnost 10letnega delovanja našega velečenjenega načelnika Fr. Kocbeka. (Burno odobravanje v ploskanje.) Savinska podružnica je mnogo storila, treba je v to vztajnosti in jeklene odločnosti. Priznati moramo torej, ne da bi kakorkoli hoteli kратiti zasluge tudi drugim delavnim odbornikom Savinske podružnice, da je vse to, kar se je doseglj v 10 letih v naših planinah, v prvi vrsti zahvaliti delu g. Kocbeka in njegovi podjetnosti. Gospoda, ako bomo imeli pri naših društvih, zlasti pri planinskih društvih, take može, ki tako delajo kakor g. Kocbek, potem nikdar ne izgubimo naših planin, potem nam ne odvzame nikdar sovraž niti pedi naša rodne zemlje! . . . Oprostite torej, cenjena gospoda, da smo se spominali celjski Slovenec — prijatelji planin in hribolastva, velikih zaslug g. Frana Kocbeka ter da mu tudi dejansko pokazemo našo zahvalo in naše priznanje in mu v ta namen poklanjam tole v spomin."

Nato je izročil govornik g. Kocbek posebno spomenico, podpisano od celjskih Slovencev-planinov, ki so pripravili, zlasti pa načelnika gosp. Fr. Kocbeka, brez katerega bi ne bili danes na tistem stališču, na katerem smo. — Besedam dr. Tominšeku so vsi navzoči burno pritrjevali.

V imenu Podravske podružnice je izpregovoril g. dr. Franjo Rosin a iz

Maribora: "Pridružujem se z radostim sreem vsem čestitkam predgovornikov. Naša Podravska podružnica nima takoj velikega delokroga in tako visokih gorov, kakor druge podružnice; vendar izpoljuje tudi važno naloge, da brani slovensko posest tam ob meji in da ohrani narodu naše zeleno Pohorje in Kozjaško gorovje. Pri tem delovanju z veseljem omenjam našega slovenskega kmeta Pohorca, ki bi si dal rajši izbrati sreco, nego da odstopi le ped priljubljene mu rodne grude. Zato pa napijam zavednemu slovenskemu kmetu in kot zastopniku kmetu spoštovanemu gospodu Logarju." (Burno odobravanje.)

G. E. Orožen, notar v Kamniku in načelnik Kamniške podružnice, je slavil vrle planinice in planinke, njih vztrajnost in požrtvovalnost dobrotnikov. Zlasti se je spominjal velike dobrotnice Savinske podružnice, posojilnice v Celju.

Nato je napel dr. Juro Hrašovec podružničnemu tajniku g. Šijancu, ki se je, dasi rojen v lepih Slovenskih goricah, vendar hitro ogrel v Gornjem gradu za kras naših slovenskih planin, za katere deluje z vso vnero. V drugi vrsti je govornik izrazil veselje, da se je zbral toliko slovenske mladine, to je naraščaja, ki bode zapričeto delo v našem duhu nadaljeval.

Ko je še g. profesor dr. Josip Tomišek iz Kranja govoril v imenu Kranjske podružnice ter napijal zlasti turistinjam, se je završil oficijalni del banketa.

Zaključil ga je s kratkimi besedami g. Kocbek, iskreno se zahvalil za izkazano mu čast ter obljudil, da hoče tudi v bodoče z enako vnero delovati na tem polju kot doslej, prosil pa to podpore cenjenih članov in nečlanov.

Brozavne in pismene pozdrave in čestitke so poslali podružnici gg: prof. Fr. Orožen iz Rajhenburga, Josip Hauptman iz Ljubljane, prof. Ivan Macher iz Jene, dr. Medved iz Maribora in prof. Štifter (solčavski domačin) iz Kaluge na Ruskem, iz Millstadta na Koroškem pa prof. dr. Johannes Fischau.

Naposled moramo še opomniti, da so Lučani in Solčave razobesili v proslavo desetletnega zastave. V Lučah ob mostu so postavili slavolok z napisom in tudi pri Zanierjevi gostilni "Raduh" smo čitali lepe slavnostne napisne.

Tako je dična Savinska podružnica dostojno slavila svoje plodovito desetletno delovanje v prekrasni Logarski dolini.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. avgusta.

— **Nekaj o naših srednjih šolah.** Slovenska javnost se je že večkrat pritoževala zoper vladni sistem, ki se pojavlja v naših srednjih šolah. Namen tega sistema je, nastavljati kolikor mogoče nemški profesorjev na Kranjskem in na našem slovenskem jugu sploh. Pri tem nič ne de, da včasih taki gospodje za svoja mesta niti kvalifikovani niso, vsa postavno ne, kakor na pr. dr. Jauker na II. državni gimnaziji v Ljubljani. Zlasti gotove predmete bi naj po želji visoke vlade poučevali le Nemci; tako so za zgodovino po smrti Vrhovčevi in Rutarjevi na Kranjskem nastavljeni skoraj sami Nemci; nemščine na višjih gimnazijah in realkah Slovenec sploh nikjer ne poučuje.

— Potem naj to ostane najina skrivnost. Jaz ljubim Emo in čim mi bo mogoče, poskrbeti potrebnih dokumentov, se ž njo poročim.

— Ne — ne — to se ne sme zgoditi?

— Zakaj ne?

— Ker —

— Ker si bila ti nekdaj moja ljubica? Prišla si prepozna, Adela! Ko bi bil vedel, da si ti njeni mati, bi se ji ne bil nikdar približal. Sedaj pa je prepozna. Ema postane kmalu — mati.

Adela Morosini se je glasno zjokala in trepetale ječala: To je strašno! To je grozno!

— Umiri se, jo je tolažil Sancin. Tako hudo vendar ni, kakor si ti predstavljaš.

— Ali —

— No, kaj?

— Vittorio, je rekla Adela in vstala s sedeža, Ema ni h

In vendar je baš zgodovinski pouk za narodno vzgojo naše mladine največje važnosti. O tem ni treba izgubljati nobene besede. Tu pa pri nemškem pouku imajo spremni Nemci široko polje, na katerem lahko z uspehom izvršujejo misijo, ki jim je dana in katero se vedenoma tudi dobro zavedajo. Zoper vpliv spretnega in svoje stroke večega učitelja se morejo boriti le najnadarjenejši učenci, velika večina se mu ne more odtegniti. Znano je, da je rafij dr. V. Oslak že kot petolet pametno in pogumno pobil pred sošolci nekega nemškega zgodovinarja slovanofobske ekspektacije. Toda koliko Oblakov pa imamo na naših srednješolskih klopek? Gotovo je, da je to hud nedostatek v naši srednješolski vzgoji, ki mora biti i pri nas narodna, ne pa grškomska ali germansko-keltska; vosten učitelj je tudi v tem slučaju vedno objektiven in pravičen. Slovenec-germanist in Slovenec-zgodovinar svojo nalogo izvršuje vsestranski zadovoljivo, dočim so nemški učitelji pri nas že kot taki enostranski, česar se vsakdo iz svojih srednješolskih let dobro spominja. Namen tem vrsticam je, opozoriti merodajne faktorje nato stran naše srednje šole in nujno svetovati mladim abiturientom, da se jih nekaj posveti zlasti germanističkim študijam. Vemo, da je taka naloga vzprič obstoječega sistema težavna; vendar ni dvoma, da se nadarjenosti in vztrajnosti naših mladih ljudi posreči, pridobiti si usposobljenost tudi za to stroko; teh par profesorskih germanističnih mest, kar jih je v naši domovini, ne smemo mirno prepustati tujcem, ki napravljajo naši stvari dvojno kvar. Ako bo dosti domačih izprashanih moći za tako mesta, se bo vrla morala na nje ozirati, ker Nemci niso zmožni slovenskega učnega jezika in tudi s stariši učencev ne morejo občevati, kar je proti intencijam višje šolske oblasti in nasprotuje zdravemu napredku šole. Želeti je nujno, da bi se ta naš svet vsekakor upoštival.

— **Odličen slovenski gost.** Danes se mudi med nami gosp. dr. Konstantin Aleksandrovič Borisov-Korženevskij, vseučiliški profesor in pravi član »Slov. občestva« v Moskvi. Prišel je v Ljubljano kot odpolane »Slov. občestva«, da izroči županu Hribarju in predsedniku »Ruskega kružka« dr. Jenku diplomi kot častna člana »Slov. občestva«. Iz Ljubljane odpotuje odlični naš gost — ki se je sedaj pod drugi mesec mudil na Češkem — na jug, med Hrvate, Srbe in Bolgare.

— **Za Prešernov spomenik.** Danes opoldne sta v imenu odbora, ki je na korist Prešernovemu spomeniku priredil veliko veselico v »Zvezdu«, izročili gospa Franja dr. Tavčarjeva in gospo. Jelica Lozarjeva gospodu županu Hribarju čisti dohodek te slavnosti v znesku 10 214 kron 6 vin.

— **Kranjsko ljudsko šolstvo in učiteljstvo.** Na članek, ki smo jih priobčili pod tem naslovom, nam je obljudjen odgovor, ki ga priobčimo tekem prihodnjega tedna.

— **Šolske vesti.** Začasno sta nastavljeni učiteljici Sofija Kalan v Gorjah in Ljudmila Kappus pl. Pichelstein v Kropi. Ker se za место nadučitelja in voditelja v Kropi sploh nihče nio glasil — daleč smo prišli! — se je ta služba provizorično poverila učiteljici Antoniji Okorn. Tudi mesto v Gorjah se je oddalo provizorično, ker se ni oglasila nobena usposobljena moč za definitivno nameščenje.

— **Iz Litije** se nam piše: Priprave za ljudsko veselico in koncert, ki se vrši 13. septembra v prostorih g. pl. Wurzbacha v prid pogorelcem na Vačah, prav dobro napredujejo. Gospodje in velečenjene dame temujojo med sabo, da bo pri ljudski veselici čim raznovrstnejši program. Tudi humoristične točke bodo na dnevnem redu. Preskrbljeno bodo torej, da se bodo občinstvo prav dobro zabavalo. Tudi za koncert se vsestransko pripravlja. Velečenjene dame bodo vprvorile: »Kofetarice«, a med izbranimi pevskimi točkami se bodo pleše tudi srbske narodne pesmi. Predstavljalna se bodo igra. Cenjena društva v okolici se prosijo, da se ozirajo pri eventualnih prreditvah veselic z ozirom na blagamen na veselico bralnega društva v Litiji.

— **25 letnico obhaja v Selcih** bralno in pevsko društvo »Ratitovec« na Mali Šmarji, dne 8. septembra. Razven domačih društev so obljubili svoje sodelovanje slavni »Gorenjski Sokol« iz Kranja, delavsko pevsko društvo »Slavec« iz Ljubljane, ki se vdeleže korporativno. Poleg teh je priglasilo svojo udeležbo še nekaj drugih sosednih društev, med temi gasilno društvo iz Železnikov, bralno društvo iz Dražgoš, Dolenje vasi, Narodna čitalnica iz Škofje Loke. »Gorenjski Sokol« nastopi pri javni telovadbi popoldne. Po telovadbi ljudska veselica na vrtu g. Šliberja. Pri koncertnem delu nastopi ljubljanski »Slavec«, domače pevsko društvo in meščanska godba iz Kranja. Za zabavo bode delovala žaljiva pošta, srečkanje itd. Začetek

telovadbe bode ob pol 3. uri, tako da se lahko udeleže častiti gostje, ki prihajajo iz Ljubljane z 1/12. vlakom in iz Gorenjskega z 1/11. vlakom. Vstopnine ne bodo nobene. Ker so Selca in vsa dolina prijazen kraj, želeti je, da bi se te redke slavnosti udeležilo mnogo gostov, ki bi pokazali, da znajo ceniti 25 letno delovanje bralnega društva na deželi. Zato vse vrli rodoljubi na Mali Šmarji v Selca! V slučaji neugodnega vremena se slavnost ne vrši.

— **„Slovensko planinsko društvo“** praznuje letos 10letnico svojega obstanka. Društvo je namerno valo to važno slavlje praznovati v Vratih in z njim združiti otvoritev novega doma v Vratih. Ker pa ta stavba radi nepričakovanih ovir ne bo pravočasno dodelana se novi dom otvor prihodnje leta; 10letnica pa se bode slavostno praznovala meseca oktobra v Ljubljani ter se pri tej prilikli priredi večja veselica. Dan in spored naznanih bodo pozneje. Dne 6., 7. in 8. septembra t. l. pa priredi »Slovensko planinsko društvo« društven izlet skozi Vrata na Triglav in v Bohinj. Tačas se otvorji v Vratih nova znamenita pot na Triglav, katero je društvo ravnokar dodelalo. H.

— **Lev Nikolajevič Tolstoj.** Danes je dopolnil veliki Tolstoj svoje petinsedemdeseto leto svojega na vseh toli bogatega življenja. Prijatelji in častilci tega velikega ruskega mislijetja in pesnika bodo danes priridili izredno slavnost, da dostojno počaste rojstni dan tega veleuma. Tolstoj prebiva sedaj na svoji graščini v Jasni Poljani in se počuti kar najbolje. Krepek pisateljev organizem je premagal vse zle posledice zadnjih bolezni in Tolstoj se je sedaj s podvogeno močjo posvetil pisateljskemu delovanju. Sedaj nadaljuje svojo, pred nedavnim časom pričeto novelo »Hadži Murat«. Osebe, kojim je bil dovoljen pogled v manuskript te novele, zatrjujejo, da se ta najnovejši duševni proizvod petinsedemdesetletnega starčka s polnim uspehom lahko meri z vsemi prejšnjimi deli njegovimi tako, kar se teže vsebine, kakor tudi glede ustvarjajoče sile in umetniške izvedbe: novela je po zatrudilu poznavačev mojstrsko umetniško delo prve vrste. Pred nekaj dnevi je Tolstoj končal svojo najnovejšo filozofično razpravo »O krščanskem delovanju«. Kakor vsa njegova filozofska dela, je tudi to pisano s tistim ognjem, ki vsakogar omami, in je prepojeno z globokim verskim prepričanjem. Ta razprava se bode v najkrajšem času obdelanila.

— **Stekel pes.** Egidiju Jegliču, krčmarju v Žirovniči, je 18. t. m. utekel njegov pes bernardinec, ne da bi mogel poizvedeti, kam da je izginil. 25 t. m. pa je dobil Jeglič iz Bohinja brzjavno poročilo, da so tam prijeli pesa, o katerem se sodi, da je njegov ubegli bernardinec. Ker je pes kazal znake stekline in je več drugih psov tudi že ogriznil, so ga na oblastveno odredbo ustrelili. Valed tega se je v občinah Srednja vas, Bohinjska Bistrica, Lesce in Breznice uvedla pasja kontumacija. Osemletnega sinčka krčmarja Jegliča bodo najbrže prepeljali v Pasterjev institut na Dunaj, ker ga je bernardinec nekoliko opraskal.

— **Železnica Grobelno-Statin-Rogatec** dobro napreduje. Železna proga je skoro dogotovljena. Te dni bodo videti prvikrat puhati parni stroji, ki bo vozil drobno kamenje in pesek. Govori se, da se prične koncem oktobra osebni promet na tej proggi.

— **Porotne obravnave v Mariboru** se pričnejo v ponedeljek, dne 7. septembra in se bodo zagonjali dne 7. septembra upraviteljica Marija Wagnar od Sv. Barbare pri Mariboru zaradi uradnega poročanja in zlorabe uradne oblasti; dne 9. septembra Matija Radih zaradi prestopka pravnosti in Antonija Höbl iz Breznika pri Marenbergu zaradi nameranega umora svojega moža; dne 10. septembra Anton Urnjnik, zaradi tativne; dne 11. septembra Franc Mlaker, zaradi uboja.

— **Redek slučaj.** Včeraj zjutraj odpeljal se je bil grof Christalning s svojo s štirimi konji vpreženo kočijo iz Celovca proti Ljubljani. Na Ljubelju presede grof s svojo so progo na drug voz ter pošlje svojo kočijo z dvema kočijažema naprej. Nekako na sebi pot med vrhom Ljubelja in Tržičem, okoli pol devete zjutraj zapazi kočijaž, ki je peljal prva dva konja za uzdi, nakrat velikega kočoroga, ki se je naravnost drvil proti njemu. Še predno se je kočijaž dobro zavedel, začel ga je že kočorog neusmiljeno obdelavati z rogovama. Ker je bil kočijaž popolnoma brez orožja in se vrhu tega tudi ni upal spustiti splašenih konj iz rok, godila bi se mu morebiti jako slab, da ni njegov tovarš začel s kamejem bombirirati kočoroga, ki se je nato umaknil v gorovje. Napadeni kočijaž, ki je močno krvavel, bil je posebno na nogah precej ranjen.

— **Nemci in Italijani.** Po Trstu je neki nemški dijak strašil s čepico, ki je bila obšita s frankfurterskim trakom. Neki italijanski dijak ga je pozval, naj odstrani to čepico, ker je nemški trak v Trstu provokacija. Nemški dijak je odgovoril s psovko, na kar je dobil primerno zaušnico, vsled česar se je med nemškimi in italijanskimi dijaki vnel pretep, kateremu je naredila konec še policija. Nekega italijanskega dijaka so aretrirali. Zakaj pa graški listi o tem slučaju ničesar ne pišejo?

— **Znamenita slavnost v Dolini v Istri.** Letos slavi narodno proučevanje slovenska Dolina pomenljiv praznik. Pred 25 leti je bila namreč tamkaj ustanovljena narodna čitalnica, ki se je pozneje pretvorila v bralno v pevsko društvo »Vodnik«. Letos pa tudi preteče četrstoletje, od kar se je vršil v Dolini velikanski slovenski tabor, katerega se je udeležilo blizu 10000 ljudi. Za trajen spomin tega veležnega dogodka so postavili dolinski rodoljubi na trgu na vzvišenem prostoru iz marmorja izklesan spomenik. Društvo »Vodnik« je sklenilo, da bode svojo petindvajsetletnico slavilo dne 13. krovca t. l. na posebno sijajen način. Te slavnosti se udeležejo polnočevalno ali po odpislancih vsa slovenska in hrvatska narodna društva iz Trsta in Istre.

— **„Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro“** je imela v prvem letosnjem polletju na vžigalicah, katere je jela po vzhledu naše slovenske družbe razpečavati, dohodkov 3719 krov 28 vin. Kakor se je do sedaj dokazalo, bodo baš vžigalice vir velikih dohodkov naših šolskih družeb; zato ne moremo dovolj nujno priporočati, da bi naši trgovci le vžigalice naše »Družbe sv. Cirila in Metoda« imeli v zalogi in da bi narodnini izključno le te rabili za vse svrhe.

— **Izpred sodiča.** Kazenske obravnave pri tukajšnjem deželnem sodišču: 1.) Jakob Cvirk, delavec iz Kokrice, je dne 28. rožnika t. l. prišel oborožen z palico pred stanovanje Franceta Pleškota in ga klical naj vun pride, da ga bo ubil. Dne 27. mal. travna je pa v Kranju Marijo Tomc nalašč s pestjo pod levo očko in z metlo po glavi udaril; obsojen je bil na 1 mesec zapora. — 2.) Marijana Cvirk, delavca žena iz Kokrice, je dne 22. vel. travna t. l. sodečega sluga o prilikli, ko jo je imel ta po ukazu c. kr. sodišča v Kranju iz njenega stanovanja iztrirati, zgrabil za desno roko, v kateri je držal ključ od vrat do njenega stanovanja ter kričala, da nikogar ne pusti v sobo in mu tudi očitala z besedami, da ni vedela, da je on taka surovina; dne 28. rožnika je Cvirk na Hudovnikovih njivih tudi nekaj solate pobrala; obsojena je bila na 3 mesece težke ječe. — 3.) Od pregręške zoper varnost življenja je bil oproščen posestnik Miha Benedik v Studenem, ker je bil obtožen, da je premalo skrbel za to, da bi se bila neka luka pri odrnu na avslih pravilno zamašila, in bi se bilo na ta način preprečilo ponesrečenje njegovega 8 let starega sina, kateremu se je pod nogami udrlo, in je 2 1/2 m v globino pal ter se tako poškodoval, da je čez dva dni umrl. — 4.) Rok Globočnik, delavec na Savi, je ponocni od 12. na 13. mal. srpnja na Jesenjih občinskega redarja, ko je ta svaril fante, da naj ne razgrajajo in gredo mirno domu, z nožem sunil v lice in ga nevarno poškodoval; obsojen je bil na 13 mesecev težke ječe. — 5.) Na 2 meseca težke ječe je bil obsojen Miha Klinar, posestnik na Javorškem rovtu, ker je dne 18. mal. travna pri c. kr. okrajnem sodišču v Kranjski gori pod prisego krivo pričel, da je lansko jesen dobro videl Martina Noč in Franceta Čop čez Potočnikov travnik voziti, kar se je kasneje kot neresnično izkazalo.

— **Mati, ki pusti zapreti svojo sино.** Alojzija Kosič iz Repentabora je dala lani svojega 12letnega sina v službo k trgovcu Mihaelu Gustinu. Tu je fant ukradel 270 K in je pobegnil z doma. Gustin je stvar naznani orožnikom, Alojzija Kosič pa je šla v Trst iskat svojega sina. Slučaj je nanesel, da je fanta našla. Ko jo je fant zagledal, je hotel pobegniti, a mati ga je prijela in ga izročila politcu, ki je fanta odpeljal v zapor. Našli so pri njem le 6 K. Fant je izpovedal, da si je kupil z ukradenim denarjem bicikel, ki ga hrani njegov priatelj, dijak Fran Bartol iz Ljubljane. Tudi tega je političa hitro ujela in našla pri njem bicikel in 100 K denarja.

— **Pritožba iz občinstva.** Piše se nam: Nemiri, ki se dogajajo v okolici Žabjeka, so že nezmožni. Razgrajati, večina Samassove litarne vajenici, krajšo redomo vsako noč v obližnji stanjučini strankam začeljeni počitek. Ker niti ponocni in še celo podnevi ni tu nikakega miru, je očvidno, kako malo se brigajo za nas za red odlo-

čeni krogci. Prosimo torej slavni mestni magistrat, naj odredi, da pride tudi k nam vsaj tutapam »v vas« kak »mož postave«; storjenih korakov mu ne bo treba biti nikoli žal, imel jih bo dobro poplačane. Sprehajal se bo lahko celo noč — od Žabjaka do magistrata je že za en sprechod. Dolgčas mu pa tudi ne bo, imel bo zelo bogato spremstvo. Uslišite nas!

— **Slepjar.** K slikarjevi ženi Antoniji Klemenčičavi na Glinceh št. 6 je prišel agent in jo pregovoril, da mu je dala 30 K. čes, da ji bode zamenjal stari šivalni stroj za novega. Agent je denar vzel ali stroj ni postal.

— **Nepošten mesarski pomičnik.** Mesarici Mariji Prezelj na Sv. Petra cesti štev. 65, je njen mesarski pomičnik L. T. na svoj račun prodajal telečje glave in denar zavrial. Ko je Marija Prezelj prišla temu na sled, je ta pobegnil.

— **S ceste.** Dones dopoludne se je na Pogatarjevem trgu posestnica Apolonija Rubeznik iz Dravljena načrnat zgrudila na tla. Ljudje so jo škopili z vodo in ji dali zavžitni raznini kapljic, pa le ni prišla k sebi, Prepeljali so jo z rešilnim vozom v bolnišnico.

— **Roko zlomil** si je dne 25. t. m. kajžarjev sin Ivan Florjančič iz Britofa, občina Predaselj. Doma v hlevu je plezal na jasle in padel na tla. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

— **Z voza padel** je včeraj 9. let starci posestnik sin Franc Župec iz Iga štev. 96 in si je zlomil desno roko pod komolcem.

— **Z nožem napadli** so v nedeljo ponoc v Marčici fantje 21. let starega delavca v papirnicu v Medvedah Franca Jenkota. Dobil je tri sunke v spodnji del života.

— **Lov na tatu**. Brezposelni usnjari Franc Holj, ki je v Stepanji vasi ukradel uro, je po tativni zbežal v Moste. Holj ni prodal ure v Črnetovi gostilni, nego jo je vrgel v krompir, kjer so jo pozneje našli.

— *** Najnovejše novice.** Samomor. V Gradcu se je ustrelil 40 letni vpokojeni prof. Josip Maščan iz Maribora. — Velik požar v Budimpešti. Še vedno pogrešajo tri osebe. Ena osebo so našli popolnoma ožgan v kopalni sobi na mestu, kjer je stala kopalna kad. Nesrečik je misil, da se bo rešil, ako se vleže v kader ter pustil vodo nase teči. Toda vročina je bila toliko, da se je kad popolnoma raztopila — Vežu v blijuje, in sicer tako močno, da teče lava v eni ur 200 m daleč. Vse vasi pod goro so alarmirane, a dosedaj ni nevarnosti. — 15 letni napadalec. Pri Sv. Vidu pri Gradcu je posilil 15letni K. Rusch neko 72 letno delavko. — 23 milijonov poneveril. Sin milijonarja Balesija v Parizu je ustanovil svoječasno banko, pri kateri je poneveril tekom let 23 milijonov frankov. Obsojen je bil samo v enoletno ječo. — Samomor duhovnika. V Koninhu v Galiciji se je ustrelil grško-katoliški župnik Zerkovski.

— *** Samomor grofice.** Nedavno je pobegnil iz Pračana na Primorskem župan grof Manzano, zapustivši 200 000 K dolga. Njegova žena je ostala v največji revščini. Skušala se je zastrupiti, a ker je strup prepočasi deloval, se je ustrelila v srce ter bila takoj mrtva.

— **Telefonska in brzjavna poročila.** Dunaj 28. avgusta. »Pol. Corr.« javlja, da se knez Ferdinand tekom prihodnjih dni povrne v Sofijo.

— **Dunaj 28. avgusta.** Atentat na vlak pri postaji K

Borzna poročila.

Ljubljanska

"Kreditna banka" v Ljubljani.

Uradni kurzi dunaj. borz. 28. avgusta 1908.

Naložbeni papirji.

	Denar	Bravo	
62% majeva renta	100:10	100:30	
42% srebrna renta	100:05	100:25	
4% avstr. kronska renta	100:00	100:60	
4% zlata	120:60	120:30	
4% ogrska kronska	97:80	98:	
4% zlata	119:15	119:35	
4% posojilo dežele Kranjske	99:75	100:75	
4% posojilo mesta Spiljetja	100:-	—	
4% Zadra	100:-	—	
4% bos.-herc. žel. pos. 1902	100:60	101:60	
4% češka dež. banka k. o.	99:65	99:75	
4% zast. pis. gal. d. hip. b.	99:65	99:80	
4% pest. kom. k. o. z	101:-	101:70	
4% zast. pis. Innerst. hr.	105:15	106:15	
4% ogr. centr. deželne hranilnice	101:-	102:-	
4% ob. ogr. lokalna železnica d. dr.	100:25	101:25	
4% ob. ogr. hip. b.	100:-	100:60	
4% prior. Trst-Poreč žel. dolenski železnic	100:25	101:25	
4% " juž. žel. kup. /%	98:50	99:50	
4% " av. pos. za žel. p. o.	303:-	305:-	
4% " " " " "	100:-	100:60	
Srečko od leta 1854	170:-	179:-	
" " 1860%	183:-	184:50	
" " 1864	246:-	250:-	
tizske	155:50	157:50	
zemlj. kred. Lemisije II.	287:-	292:-	
ogrsk. hip. banke	288:-	293:-	
srbske & frs. 100%	86:-	88:-	
tureške	116:-	117:-	
Basilika srečke	18:85	19:85	
Kreditne	436:-	440:-	
Inomoske	83:-	87:-	
Krakovske	80:-	83:50	
Ljubljanske	71:-	75:-	
Avstr. rud. križa	53:75	54:75	
Ogr.	26:40	27:40	
Rudolfove	68:-	72:-	
Salobske	78:-	82:-	
Dunajske kom.	469:50	475:50	
Delnica	149:-	151:-	
Južne železnice	79:25	80:25	
Državne železnice	648:50	649:50	
Avstro-ogrsk. bančne del.	1580:-	1588:-	
Avstr. kreditne banke	640:75	641:75	
Ogrske	705:-	707:-	
Zivnostenske	260:50	261:50	
Premogok v Mostu (Brák)	625:-	633:-	
Alpinske montane	360:50	361:50	
Praške želez. ind. dr.	1620:-	1630:-	
Rima-Murányi	442:-	443:-	
Trboveljske prem. družbe	379:-	380:-	
Avstr. orodne tov. družbe	352:-	354:-	
Češke sladkorne družbe	149:-	151:-	
Valute	11:33	11:39	
C. kr. cekin	19:06	20 franki	20 franki . . . . .
20 marke	23:48	23:54	
Sovereigns	23:92	24:-	
Marke	117:30	117:50	
Laški bankovci	95:15	95:35	
Rubli	253:12	254:12	
Dolarji	4:84	—	

Zitne cene v Budimpešti.

dne 28. avgusta 1908.

Termin.

	za 50 kg	K
Ešenica za oktober	7 52	7 52
RZ " oktober	6 21	6 21
Koruza " maj 1904	5 00	5 33
Oves " maj 1904	5 00	5 47

Efektiv.

5 vinjarja više.

Umri so v Ljubljani:

Dne 24. avgusta: Josip Boncjej, vrtnarjev sin, 1 leto, Jenkove ulice št. 8, Enteritis chron.

Dne 25. avgusta: Bohumil Kus, proda, jalčev sin, 11 dni, sv. Petra cesta št. 43, Enteritis catarrh. — Marka Javornik, del. drž. žel. v p. 62 let, Ulica na Grad št. 6, jetika.

Dne 26. avgusta: Antonija Derčar, živilja, 24 let, Studentovske ulice št. 3, jetika. — Amalija Naglas, tovarnarjeva žena, 65 let, Turški trg št. 7, Vtium cordis. — Stanko Stembal, črevljaverj sin, 4 mes, Gradišče št. 4, Enterito catarrh.

V hirnici:

Dne 23. avgusta: Ivan Mešekelj, bivši gostilničar, 73 let, jetika.

Dne 26. avgusta: Helena Teršan, dečlava, 70 let, vsled raka v želodcu.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 3062. Srednji sravniti tlak 7360 mm.

Avtrost	Čas opazovanja	Stanje barometra	Temperatura	Večovi	Nebo
27. 9. zv.	742:1	170	sl. szahod	jasno	
28. 7. zj.	741:8	112	brezvetr.	megla	
2. pop.	739:6	232	sl. jvzhod	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 17:7, normale: 17:6. Mokrina v 24 urah: 0 mm.

Zahvala.

Vsem, ki so povodom bolezni in smrti našega preljudega sogroga, oziroma očeta, gospoda

Marka Javornik-a

del. drž. žel. v p.

z nami sočutovali ter spremili ranjcega k večnemu počitku, izrekamo tem potom našo srčno zahvalo. (2215)

Osobno se zahvaljujemo načelniku kurilnice drž. žel. v Ljubljani gosp. Poka pl. Pokafalva, dalje vsem sorodnikom, prijateljem, znanem ter darovalcem lepih vencev.

Ljubljana, 28. avgusta 1908.

Uršula in Fran Javornik.

DUDKA

Angeljovo milo

Marzeljsko (belo) milo.

znamko

(972-42)

sta najbolj koristni štedilni mili za hišno rabo!

Dobivate ju po špecerijskih prodajalnicah.

Tovarna mila

Pavel Seemann

Ljubljana.

Zahvala.

Za vsestranske dokaze sočutja ob smrti nam nepozabnega sina, oziroma brata, gospoda

Leopolda Vehovar

c. kr. notarja

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo istega k večnemu počitku, izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najiskrenje zahvalo. (2207)

Se posebno pa se zahvaljujemo gospodom pevcem za gulinjivo petje in darovalcem za lepe vence.

Cerknica, 27. avgusta 1908.

Žalujoči ostali.

Hlapec (kočijaž)

zanesljiv, trezen, kateri zna dobro voziti in se na konje razume, sprejme se pri (2184-2)

Frid Hämmanu v Radovljici.

Dve žrebani

že 1. in 14. septembra 1903.

Glavni dobitki frankov 100.000,

5.000, K 20.000 itd.

1. Dombau (Bazilička) srečka

1. srbska drž. (tobačna) srečka

1. Jó szív (dobrega srca) srečka

1. laška krizevna srečka (dob. sanca)

Vsak leta 11 žrebani.

Vsi 3 srečke in 1 dobitni list pro-

dajamo skupno za samo

proti 36 mes. obrokom à K 2.—,

ali 28 " " à K 2.50.

Takošnja samostojna pravica do žrebanja po odpolnilju prvega obroka po poštini

nakaznici. Razglednice izzrebanj stevil

zaston. (2178-3)

Menjalnica

Friedländer & Spitzer

Dunaj, I., Schottenring 1.

tapetar

zaloga pohištva mizarske

zadruge v Št. Vidu

pri Ljubljani

Ljubljana

Gradišče št. 5.

Dragotin Puc

tapetar

zaloga pohištva mizarske

zadruge v Št. Vidu

pri Ljubljani

Ljubljana

Gradišče št. 5.

2209-1

Havra v New-York

<p